

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

HT Tuomas Enbusken toiminta Jukka Vornanen Oy:n tilintarkastuksessa

Tilintarkastuslautakunnan päätös 8.11.2022

Päätöksen diaarinumero: PRH/1503/10000/2022

Asian vireilletulo

Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) tilintarkastusvalvonta on tuonut tutkinta-asian tilintarkastuslautakunnan käsiteltäväksi sen vuoksi, että vuonna 2021 suoritetussa laaduntarkastuksessa on havaittu Enbusken toimintaan liittyviä puutteita Jukka Vornanen Oy:n tilikauden 1.3.2019 – 29.2.2020 tilintarkastuksessa. Enbuske on antanut 25.6.2020 päivätyn tilintarkastuskertomuksen, vaikka hänen suorittamansa tilintarkastustoimenpiteet ovat olleet riittämättömiä ja hänen hankkimansa evidenssi on ollut puutteellista.

Enbusken kuuleminen

Enbuske ei ole käyttänyt hyväkseen mahdollisuutta kommentoida nyt käsiteltävänä olevaa tutkinta-asiaa jatkettuun määräaikaan 31.10.2022 mennessä.

Enbuskea on kuultu aikaisemmin laaduntarkastuksen yhteydessä. Tilintarkastuslautakunta ottaa nyt käsiteltävänä olevan tutkinta-asian käsittelyssä huomioon Enbusken aikaisemmin PRH:n tilintarkastusvalvonnalle esittämät seikat.

Muu aineisto

PRH:n tilintarkastusvalvonta on esittänyt tilintarkastuslautakunnalle tilintarkastusvalvonnan suorittamassa laaduntarkastuksessa käytetyn keskeisen aineiston.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa Enbuskelle varoituksen.

Perustelut

Tapahtumien kulku

Enbuske on toiminut Jukka Vornanen Oy:n tilikauden 1.3.2019 – 29.2.2020 tilintarkastajana. Enbuske on antanut tilintarkastuksesta 25.6.2020 päivätyn vakiomuotoisen tilintarkastuskertomuksen.

Tilintarkastuslautakunnan avio Enbusken toiminnasta

Enbusken toimintaan liittyy useita puutteita Jukka Vornanen Oy:n tilikauden 1.3.2019 – 29.2.2020 tilintarkastuksessa.

Tarkastustoimenpiteiden ja tilintarkastusevidenssin puutteet (jäljempänä kohdat 1-6)

Enbuske ei ole hankkinut hyvän tilintarkastustavan edellyttämällä tavalla riittävästi tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä tilintarkastuskertomuksen lausunnon tueksi.

Tarkastustoimenpiteissä, tilintarkastusevidenssin hankkimisessa ja dokumentoinnissa on seuraavat kohdissa 1-6 yksilöidyt puutteet, jota liittyvät tarkastustoimenpiteiden ja/tai evidenssin todennettavuuteen

seuraavilla osa-alueilla. Evidenssin puutteet käyvät ilmi Enbusken tilintarkastusdokumentaatiosta (työpapereista), jossa keskeisenä dokumenttina on hänen käyttämänsä työkirja (Tilintarkastusdokumentaatiosta muodostuu tilintarkastuslain (1141/20015) 4 luvun 10 §:ssä tarkoitettu tilintarkastuskansio).

1) Puutteet liikevaihdon tarkastamisessa

Jukka Vornanen Oy:n liikevaihto (24,9 miljoonaa euroa) ylittää tilintarkastajan toimeksiannolle määrittämän kokonaisolennaisuuden ja on siten merkittävä tilinpäätöserä. Liikevaihto muodostuu kassamyynistä. Enbusken tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene, mitä tarkastustoimenpiteitä Enbuske on suorittanut hankkiakseen tilintarkastusevidenssiä liikevaihdon tapahtumisesta, oikeellisuudesta ja katkosta.

Enbuske on muodostanut käsityksen liikevaihdon kirjausperusteista. Hän on todennut työkirjassaan, että myynnin olemassaolo tarkastetaan myyntisaatavien/luottotappioiden tarkastamisen yhteydessä. Katkon osalta Enbuske on käynyt läpi viimeisen kuukauden myyntitilityksen. Myyntisaamisten tarkastamisen yhteydessä Enbuske on todennut tarkastaneensa luottokorttisaamiset tilikauden kolmelta viimeiseltä päivältä. Hän on todennut vastineessaan kuvanneensa yhtiön liikevaihdon muodostumisen ja kirjautumisen yhtiön ulkopuolisen tahon antaman kassamyynti-ilmoituksen mukaisesti. Hän on työpaperissaan todetulla tavalla käynyt läpi saman ulkopuolisen tahon antaman viimeisen kuukauden myyntitilityksen.

Enbuske on myyntisaamisten tarkastuksen yhteydessä todennut myyntisaamisten muodostuvan tilikauden kolmen viimeisen päivän luottokorttimyynistä. Enbusken liikevaihdon tapahtumiseen, oikeellisuuteen ja katkoon kohdistamat tarkastustoimenpiteet eivät ole todennettavissa eivätkä ne ole riittäviä.

2) Puutteet materiaalien ja palvelujen tarkastamisessa

Materiaalit ja palvelut (19,9 miljoonaa euroa) ylittää tilintarkastajan toimeksiannolle määrittämän kokonaisolennaisuuden ja on siten merkittävä tilinpäätöserä.

Tilintarkastaja ei ole riittävästi yksilöinyt tarkastamiaan tositteita, joten materiaalien ja palvelujen tarkastus ei ole todennettavissa. Tilintarkastaja on muodostanut käsityksen ostoprosessista ja tarkastanut myyntikatteen. Katkon osalta hän on todennut tarkastaneensa tilikauden viimeisen kuukauden jaksotukset. Hän on myös todennut tarkastaneensa ostoja pääkirjan perusteella pistokokein, suurimpia kuluja painottaen. Tilintarkastaja ei ole riittävästi yksilöinyt tarkastamiaan tositteita, joten tarkastus ei ole todennettavissa.

3) Puutteet vaihto-omaisuuden tarkastamisessa

Vaihto-omaisuus (672 tuhatta euroa) ylittää tilintarkastajan toimeksiannolle määrittämän kokonaisolennaisuuden ja on 8,5 % taseen loppusummasta. Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene, mitä tarkastustoimenpiteitä tilintarkastaja on suorittanut hankkiakseen tilintarkastusevidenssiä vaihto-omaisuuden olemassaolosta ja arvostuksesta. Tilintarkastaja on muodostanut käsityksen vaihto-omaisuuden inventointiprosessista.

4) Puutteet tilinpäätöksen tarkastamisessa

Enbuske on tarkastanut tilinpäätöksen liitetiedot. Hän on todennut työpaperissaan, että tilinpäätöksen täsmäyttäminen kirjanpitoon ja tilinpäätöksen vertailutietojen tarkastaminen ovat kunnossa. Nämä tarkastustoimenpiteet eivät kuitenkaan ole todennettavissa. Tilintarkastusdokumentaation perusteella ei ole todennettavissa, että tilintarkastaja olisi täsmäyttänyt tilinpäätöksen kirjanpitoon ja tarkastanut vertailutiedot.

5) Puutteet lähipiirisuhteiden ja -liiketoimien tarkastamisessa

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene, miten Enbuske on arvioinut tarvetta esittää toimintakertomuksessa tai tilinpäätöksen liitetiedoissa tietoja rahalainasta lähipiiriyhtiölle. Osakeyhtiölain 8 luvun 6 §:n mukaan toimintakertomuksessa on erikseen ilmoitettava rahalainat yhtiön lähipiiriin kuuluvalla sekä niiden pääasialliset ehdot, jos rahalainojen yhteismäärä ylittää 20 tuhatta euroa tai viisi prosenttia yhtiön taseen omasta pääomasta. Yhtiöllä on 125 tuhannen euron lainasaaminen lähipiiriyhtiöltä. Lainaa ei ole esitetty yhtiön toimintakertomuksessa eikä liitetiedoissa.

6) Puutteellinen johdon vahvistusilmoituskirje

Johdon vahvistusilmoituskirje ei sisällä vahvistusta siitä, että johto on antanut tilintarkastajalle kaikki relevantit tiedot, pääsyn aineistoon ja kommunikointimahdollisuuden tilintarkastustoimeksiannon ehdoissa sovitulla tavalla; vahvistusta siitä, että lähipiirisuhteet ja -liiketoimet on käsitelty kirjanpidossa ja esitetty tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa sovellettavan tilinpäätösnormiston mukaisesti eikä toimintakertomukseen liittyviä vahvistuksia. Vahvistusilmoituskirjeen puutteet voivat merkitä puutteita tilintarkastusevidenssissä.

Yhteenveto

Enbuske on toiminut hyvän tilintarkastustavan ja tilintarkastuslain vastaisesti, koska on antanut 25.6.2020 päivätyn tilintarkastuskertomuksen, vaikka hänen suorittamansa tilintarkastustoimenpiteet ovat olleet riittämättömiä ja hänen hankkimansa evidenssi on ollut puutteellista. Tilintarkastuslautakunnan on määrättävä hänelle tilintarkastuslain 10 luvun mukainen seuraamus.

Seuraamuksen määräämisessä huomioon otettavat seikat

TTL 10 luvun 1 §:n mukaan huomautus on riittävä seuraamus, jos tilintarkastajan moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Jos edellä tarkoitettu menettely on sellainen, että huomautusta ei pidetä riittävänä seuraamuksena, tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle varoitus. Lain 10 luvun 7 §:n mukaan seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että tilintarkastuskertomuksella on keskeinen merkitys yhtiön osakkeenomistajien ja sidosryhmien tiedonsaannin kannalta. Tilintarkastuskertomuksen on annettava lukijalle tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:ssä tarkoitetut tiedot. Enbusken laiminlyöntejä evidenssin hankkimisessa, riittävien tilintarkastustoimenpiteiden suorittamisessa ja niiden dokumentoinnissa ei voida pitää vähäisinä eikä niihin liity lieventäviä asianhaaroja. Tilintarkastuslautakunnan valvontakäytännössä kyseisiin puutteisiin suhtaudutaan ankarasti. Mahdollisen haitan tai vahingon määrää tilintarkastuslautakunnan ei ole mahdollista arvioida. Tilintarkastuslautakunta on aikaisemmalla päätöksellään 12.6.2018 (PRH/2704/10000/2017) antanut Enbuskelle varoituksen toisessa tutkinta-asiassa. Kyseisellä varoituksella ei kuitenkaan ole asiakysymysten erojen vuoksi merkitystä nyt arvioitavan seuraamuksen ankaruuden kannalta. Vaikka Enbuske on toimittanut häneltä pyydyt selvitykset yhteistyökykyä osoittaen tilintarkastuslautakunta katsoo, että hänelle on annettava varoitus.

Sovelletut säännökset

Perusteluissa mainitut ja tilintarkastuslaki (1141/2015) 4 luvun 3 §, 7 luvun 2 ja 5 §, 10 luvun 1 ja 7 §

Valitusoikeus

Asianosaisella on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen valitusosoituksen mukaisesti.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (pj), Jussi Heiskanen (varapj), Ari Ahti, Mari Arala, Antti Fredriksson, Lasse Niemi, Riikka Rannikko, Anders Tallberg ja Tiina Toivonen

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta
Pekka Pajamo
Puheenjohtaja

Pasi Horsmanheimo
Esittelijä
Tilintarkastusvalvonta

Liite

Valitusosoitus